

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.2.2013
COM(2013) 74 final

SVEŽENJ UKREPOV ZA VARNOST PROIZVODOV IN NADZOR TRGA

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

Več varnosti proizvodov in boljši nadzor trga na enotnem trgu za proizvode

(Besedilo velja za EGP)

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

Več varnosti proizvodov in boljši nadzor trga na enotnem trgu za proizvode

(Besedilo velja za EGP)

1. VARNOST PROIZVODOV IN NADZOR TRGA STA JEDRO ENOTNEGA TRGA

Evropa se še vedno trudi, da bi premostila najhujše posledice recesije ter oživila rast in zaposlovanje. Namen strategije EU 2020 je izvleči Evropo iz recesije s pametno, trajnostno in vključujočo rastjo, ki vodi do visoke stopnje zaposlenosti. Pri doseganju tega cilja mora imeti pomembno vlogo enotni trg.

Od štirih „svoboščin“, ki sestavljajo enotni trg, je prosti pretok blaga najbolj razvit. Okrog 75 % trgovine znotraj EU je trgovina z blagom. Na današnjem enotnem trgu za blago je enostavno kupovati in prodajati proizvode v 27 državah članicah, ki imajo skupaj več kot 503 milijonov prebivalcev. Potrošnikom je na voljo širok izbor proizvodov in poiščejo lahko najboljše ponudbe. Prosti pretok blaga je prav tako odločilnega pomena za uspeh na tisoče podjetij v EU.

Prosti pretok blaga v Uniji obstaja, ker smo se za večino proizvodov uspeli dogovoriti o obsegu varovanja različnih javnih interesov na ravni Unije, na katere bi se sicer lahko sklicevale države članice, da bi upravičile ovire za blago, ki vstopa (ali zapušča) njihova ozemlja. Tako imenovana „usklajevalna zakonodaja“ določa bistvene zahteve, ki jih morajo proizvodi izpolnjevati, da se omogoči njihov prosti pretok. Zakonodaja o splošni varnosti proizvodov zahteva varnost potrošniških proizvodov, ko so dostopni na trgu Unije. Če ni usklajevalne zakonodaje, se uporablja Pogodba v skladu s sodno prakso Sodišča, zlasti v zvezi z načelom vzajemnega priznavanja.

Najpomembnejši (vendar ne edini) navedeni javni interes je varovanje zdravja in varnosti oseb, torej potrošnikov v okviru prostega pretoka blaga. Pretok varnih proizvodov je prost. Predpisi o varnosti proizvodov in spremljajočem nadzoru trga so tako osnova za enotni trg za blago. Če želimo polno gospodarsko korist od enotnega trga za blago, potrebujemo niz visokih standardov in pravil o varnosti proizvodov, ki se prodajajo, ter učinkovit in dobro usklajen spremljajoč sistem za nadzor trga po vsej Uniji. Varnejši in skladnejši proizvodi bodo prispevali k varnejšim in učinkovitejšim storitvam po vsej Uniji ter spodbujali njihovo čezmejno izvajanje, s čimer se bo zagotovil bolj povezan enotni trg za storitve.

V okviru gospodarske krize se je potrošnja v veliki meri zmanjšala zaradi vse manjših prihodkov in negotovosti glede prihodnosti. Zato je treba še naprej zagotavljati, da potrošniki zaupajo v varnost in ustreznost proizvodov. Zagon in uspešnost poštenih in zanesljivih podjetij sta bolj verjetna, če podjetja vedo, da poslujejo pod enakimi konkurenčnimi pogoji, v skladu s katerimi so konkurenti, ki ubirajo bližnjice in ne upoštevajo pravil, kaznovani.

Enotni trg za blago je nedvomno uspešen. Toda za nadaljnje zagotavljanje njegove uspešnosti, tako da bo gonilo trajne rasti in ustvarjanja novih, dolgoročnih delovnih mest, mora vsak del stroja enotnega trga za blago delovati pravilno. Še vedno obstaja neizkoriščen potencial na enotnem trgu za blago, ki ga je treba v celoti uresničiti. Obstajajo možnosti za zmanjšanje stroškov usklajevanja za gospodarske subjekte, zmanjšanje upravnega bremena za nacionalne organe in odpravo nepoštenih konkurenčnih nevestnih trgovcev. Proizvodi na trgu so lahko še varnejši, s čimer se krepi zaupanje potrošnikov in spodbuja prodaja.

Čeprav so nova pravila za usklajene proizvode začela veljati 1. januarja 2010, obstaja jasna potreba po racionalizaciji, poenostavitvi ter izboljšanju pravil o nadzoru trga in postopkov za nadzor trga, da bi jih nacionalni organi in gospodarski subjekti lažje uporabljali in upoštevali. Da se doseže ta cilj, je treba izboljšati delovanje sistema na terenu za izkoriščanje sinergij in zagotovitev stroškovne učinkovitosti, kadar je to mogoče. Nacionalni organi morajo bolje sodelovati znotraj lastnih ozemelj in z nacionalnimi organi v drugih državah članicah. Nadzor trga mora biti bolj osredotočen in bolj usklajen po vsej Uniji. To pomeni boljšo souporabo virov, boljša orodja informacijske tehnologije, strožje in bolj ciljno usmerjene zunanje kontrole na mejah Unije ter strožje kazni za kršitve.

Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES (DSVP) zajema ključne varnostne določbe, ki jih je treba upoštevati pri številnih potrošniških proizvodih. Zahteva varnost potrošniških proizvodov, predvideva določitev standardov, uvaja obveznosti držav članic in nacionalnih organov za nadzor trga ter določa postopke za izmenjavo informacij in hitro posredovanje v zvezi z nevarnimi proizvodi. Direktivo je treba revidirati, posodobiti pravila o varnosti proizvodov iz Direktive in jih poravnati, kolikor je mogoče, s pravili za usklajene proizvode. Zlasti je treba okrepiti obveznosti gospodarskih subjektov (predvsem zahteve za identifikacijo in sledljivost proizvodov), tako da se organom za nadzor trga zagotovijo orodja, ki jih potrebujejo za učinkovito izvajanje svojih dejavnosti.

Komisija je danes sprejela sveženj ukrepov za varnost proizvodov in nadzor trga, ki bo poenostavil in bolj poenotil varnostna pravila, ki se uporabljajo za neprehrambene proizvode, racionaliziral postopke za nadzor trga in zagotovil boljše usklajevanje in spremljanje izvajanja dejavnosti nadzora trga v EU.

Sveženj zajema –

- predlog nove uredbe o varnosti potrošniških proizvodov,
- predlog enotne uredbe o nadzoru trga za proizvode,
- sporočilo o varnejših in skladnejših proizvodih za Evropo, ki določa večletni načrt za nadzor trga,
- poročilo o izvajanju Uredbe (ES) št. 765/2008, vključno s finančno oceno.

2. UREDBA O VARNOSTI POTROŠNIŠKIH PROIZVODOV

V dveh desetletjih je zakonodaja EU o splošni varnosti proizvodov (Direktiva 92/59/EGS in Direktiva 2001/95/ES) vzpostavila okvir za varnost proizvodov in

nadzor trga, ki je znatno prispeval k varnosti potrošniških proizvodov. To vključuje sistem hitre izmenjave informacij (RAPEX) o nevarnih proizvodih in postopkih za določitev evropskih standardov za proizvode, ki sicer niso zajeti v usklajevalno zakonodajo Unije.

V odziv na pozive skoraj vseh skupin zainteresiranih strani in Evropskega parlamenta k poenostavitvi pravil Unije o nadzoru trga in njihovi boljši dostopnosti so določbe v zvezi z nadzorom trga, vključno s sistemom RAPEX, vzete iz DSVP in vključene v novo uredbo o nadzoru trga, ki je del tega svežnja.

Za preostale določbe DSVP so ponavljajoča se opozorila o varnosti proizvodov jasno pokazala potrebo po bolj učinkovitih, posodobljenih pravilih o varnosti proizvodov. Zahteva po zagotovitvi varnosti proizvodov, ki so dostopni v EU, je še naprej ključna določba nove uredbe o varnosti potrošniških proizvodov. Njena interakcija s sektorsko zakonodajo, ki se uporablja za potrošniške proizvode, je pojasnjena v izogib nepotrebnemu prekrivanju in za izboljšanje pravne varnosti za gospodarske subjekte.

V odziv na izzive globaliziranega trga je poudarek na izboljšani identifikaciji in sledljivosti proizvodov. Obveznosti za gospodarske subjekte (proizvajalce, uvoznike, distributerje) so poravnane z „novim zakonodajnim okvirom za trženje proizvodov“, sprejetim leta 2008, da se zagotovi skladnost s pravili posameznih sektorjev. Nenazadnje predlagana uredba spodbuja povečano uporabo evropskih standardov. Nedavno sprejeta uredba o evropski standardizaciji (Uredba (EU) št. 1025/2012) je bistveno poenostavila in poravnala postopke za identifikacijo ali posodobitev obstoječih standardov ali razvoj novih, v skladu s katerimi se domneva, da je proizvod „varen“.

Nova uredba o varnosti potrošniških proizvodov dopolnjuje uredbe EU o varnosti proizvodov 21. stoletja. To bo povečalo zaupanje potrošnikov v enotni trg za proizvode in zagotovilo enake konkurenčne pogoje za podjetja.

3. UREDBA O NADZORU TRGA

Kljub veljavni zakonodaji je na trgu še vedno mogoče najti nevarne in neskladne proizvode. Ljudje še vedno trpijo škodo, škodljivi proizvodi pa še vedno onesnažujejo okolje. Nepošteni trgovci še vedno ne upoštevajo pravil in onemogočajo enake konkurenčne pogoje za gospodarske subjekte. To slabi notranji trg in ni spodbudno za podjetja, ki vlagajo veliko virov v zagotavljanje varne zasnove in proizvodnje njihovih proizvodov. Pogosto je to posledica neupoštevanja veljavnih pravil. Dejavnosti izvrševanja je treba okrepiti v izogib škodi za potrošnike, za varovanje okolja in za zagotovitev priložnosti poštenim trgovcem, da konkurirajo pod enakimi pogoji.

Nadzor trga je naše glavno orodje. Bolj usklajen in odločen nadzor trga po vsej Uniji bo prispeval k preprečevanju vstopa nevarnih ali drugače škodljivih proizvodov na trg, odvrčal nepošteno trgovce in spodbujal podjetja k spoštovanju pravil.

3.1. Preprostejši, jasnejši in boljši

Nadzor trga izvajajo organi držav članic s preverjanjem in preskušanjem proizvodov na trgu in na zunanjih mejah Unije. Notranje meje za proizvode ne obstajajo, zato je pomembno, da ne obstajajo niti za nacionalne organe za nadzor trga. Izboljšanje čezmejnih ukrepov in sodelovanja je ključnega pomena za učinkovitejši nadzor trga.

Zaradi različne zakonodaje, sprejete v preteklih letih, so pravila Unije o nadzoru trga postala razdrobljena in nejasna, kar vodi do vrzeli in prekrivanj ter težav za gospodarske subjekte. Za potrošniško blago zlasti veljajo različna pravila o nadzoru trga iz zakonodaje o varstvu potrošnikov in zakonodaje o usklajevanju proizvodov. To močno ovira prizadevanja uradnikov za nadzor trga na tem področju.

Natančneje, pravila o nadzoru trga so razporejena po treh ločenih „tirih“, in sicer v Uredbi (ES) št. 765/2008, Direktivi o splošni varnosti proizvodov in različnih delih zakonodaje o usklajevanju proizvodov (ki se postopoma poravnavajo z referenčnimi določbami iz Sklepa št. 768/2008/ES). Povezava med temi tremi tiri je pogosto nejasna, zlasti zato, ker mnoge potrošniške proizvode zajemajo vsi trije tiri.

Poročilo Schaldemose iz Evropskega parlamenta o reviziji Direktive o splošni varnosti proizvodov in nadzoru trga je zelo kritično do tega „tritrnega“ pristopa in navaja, da je privedel do negotovosti, neskladnosti in nejasnosti na notranjem trgu. Poročilo predlaga, naj Komisija vzpostavi skupni evropski okvir za nadzor trga v zvezi z vsemi proizvodi, ki so na notranjem trgu ali vstopajo na trg EU. Komisijo poziva k vzpostavitvi sistema nadzora enotnega trga za vse proizvode na podlagi enega zakonodajnega akta.

Ta predlog za novo enotno uredbo o nadzoru trga je odgovor na ta poziv ter obravnava te pomanjkljivosti in utira pot bolj združenemu, povezanemu sistemu nadzora trga v Evropski uniji. Predlaga številne zelo preproste, pa tudi zelo učinkovite ukrepe:

- združuje pravila o nadzoru trga, ki so trenutno razporejena po treh tirih zakonodaje. To ne le poenostavlja okvir Unije za nadzor trga z njegovo predstavitvijo v enem samem zakonodajnem instrumentu, temveč pojasnjuje tudi neskladnosti in odpravlja prekrivanja;
- kolikor je mogoče, predlagana uredba ne razlikuje med potrošniškimi in nepotrošniškimi proizvodi niti med usklajenimi in neusklajenimi proizvodi. Za vse proizvode se uporabljajo ista pravila, razen kadar posebne značilnosti kategorije proizvodov narekujejo drugače. V nekaterih primerih bodo še vedno potrebna razlikovanja, vendar bo gospodarskim subjektom in organom za nadzor trga jasno, kako morajo postopati;
- postopki za sporočanje informacij s strani držav članic o proizvodih, ki predstavljajo tveganje, in popravnih ukrepih bodo racionalizirani. Države članice doslej pogosto niso vedle, v skladu s katero zakonodajo naj sporočajo zahtevane informacije. Za vse proizvode se bo v veliki meri uporabljal enak sistem obveščanja. Samo zadnja faza postopka nadzora trga (v okviru katerega v primeru spora med državami članicami Komisija lahko določi, ali so ukrepi,

ki jih je sprejela prvotna država prijaviteljica, zakoniti) bo omejena na usklajeno blago.

3.2. Druge, posebne izboljšave

S predlogom bi se okrepile kontrole na zunanjih mejah, saj bi bilo jasno, da je treba v okviru področja uporabe Uredbe sprostitev katerega koli proizvoda v prosti pretok v Uniji prekiniti, če organi, pristojni za kontrole na zunanjih mejah, z razlogom menijo, da predstavlja tveganje. Organi za nadzor trga bi nato preverili, ali je proizvod dejansko predstavljal tveganje, preden bi obmejnemu organom naročili, naj proizvod sprostijo v prosti promet ali njegovo sprostitev zavrnejo, kot je ustrezno. Izvzeti bi bili le proizvodi, ki vstopajo v Unijo kot fizična last fizičnih oseb in so namenjeni za njihovo osebno uporabo. To pomeni, da se lahko kontrolirajo tudi spletni nakupi proizvodov iz tretjih držav.

Uredba spodbuja izmenjavo in shranjevanje informacij o dejavnostih nadzora trga v enostavno dostopni podatkovni bazi. Posebni namen tega je, da organi za nadzor trga ne bi ponavljali preskusov in ocenjevanj, ki so jih v zvezi z določenim proizvodom že opravili organi druge države članice. Iskanje poročil o takšnih preskusih in ocenjevanjih v podatkovni bazi bi moralo postati stalna praksa. Glede na visoke stroške preskusov proizvodov bo to pomenilo velike prihranke za pristojne organe držav članic in omogočilo boljši nadzor na manjših trgih znotraj Unije.

Organi za nadzor trga bi imeli pooblastilo, da gospodarskim subjektom zaračunajo pristojbine, kadar bi zahtevali popravni ukrep v zvezi s proizvodom ali kadar bi morali spremljati popravni ukrep, ki ga predlaga gospodarski subjekt.

Sistem RAPEX za obdelavo uradnih obvestil držav članic v zvezi s proizvodi, ki predstavljajo tveganje, se izboljšuje. V skladu s tem so poenostavljena merila za obveščanje, sporočiti je treba podrobnejše informacije za boljšo ustreznost in nadaljnje spremljanje, roki za pošiljanje uradnih obvestil pa so bolj realni in primerni.

Izkušnje z „nujnimi“ ukrepi EU za varnost proizvodov so pokazale tudi, da veljavnost teh ukrepov (do enega leta) ni dovolj za pripravo stalne rešitve na ravni EU in da jih je običajno treba večkrat ponovno izvesti, kar povzroča pravno negotovost in nejasnost za gospodarske subjekte, ki se morajo odločiti za morebitne dolgoročne naložbe, da bi svoje proizvode prilagodili novim zahtevam za varnost proizvodov. V skladu z novo uredbo bi morala Komisija imeti več prožnosti glede vrste in vsebine omejevalnih ukrepov za nevarne proizvode. Zato bi morala Komisija imeti možnost, da sprejema ukrepe, ki so bodisi naslovljeni na države članice bodisi se neposredno uporabljajo za gospodarske subjekte. Navedeni ukrepi bi lahko bili časovno omejeni ali ne.

Komisija je zavezana k zagotavljanju smernic in uporabnih informacij družbam in drugim zainteresiranim stranem o razlagi in uporabi novih pravil o varnosti proizvodov in nadzoru trga. Predlagani evropski forum za nadzor trga bo imel ključno vlogo pri razvoju najboljših praks za usklajeno izvajanje po vsej Uniji. Združenja podjetij in potrošnikov bodo imela možnost, da izrazijo svoje mnenje v okviru navedenega foruma. Uradi Evropske podjetniške mreže v vsaki državi članici bi morali dalje širiti informacije zlasti malim in srednjim podjetjem ter jim

kolektivno ali individualno svetovati glede njihovih pravic in obveznosti v okviru nove uredbe. Mreža, ki jo podpirajo odposlanci malih in srednjih podjetij, bi prav tako morala zbirati povratne informacije od malih in srednjih podjetij ter poročati o njihovih posebnih potrebah, interesih ali pomislekih, ki jih je treba upoštevati pri izvajanju novih pravil.

4. VEČLETNI NAČRT ZA NADZOR TRGA

Pretok proizvodov (vključno s proizvodi, uvoženimi iz držav zunaj Unije in sproščenimi v prosti promet) prek meja znotraj Unije poteka brez težav. Njihovo varnost je treba preverjati dovolj pogosto in dosledno po vsej Uniji. V ta namen morajo organi držav članic za nadzor trga sodelovati tesneje in učinkoviteje.

Razvoj večletnega načrta za nadzor trga je eden od 50 ukrepov v Aktu za enotni trg. Države članice že morajo vzpostaviti in posodabljeni nacionalne programe za nadzor trga. Večletni načrt ne sme podvajati dejavnosti, ki so že načrtovane ali se že izvajajo na nacionalni ravni, temveč mora opredeliti in obravnavati področja, na katerih bi koordinacija s strani Komisije pomenila dodano vrednost in dejanske izboljšave. Določa ambiciozen seznam 20 posameznih ukrepov, ki jih je treba izvesti v naslednjih treh letih.

- (1) V skladu z načrtom se bo spodbujalo in omogočalo, da organi za nadzor trga v državah članicah med seboj komunicirajo in se vzajemno bolj podpirajo. Informacije o nacionalnih pravilih in poslovnih praksah bodo zbrane s pomočjo študij, raziskovanj in posvetovanj. Uvedena bo ustrezna informacijska tehnologija za zbiranje in shranjevanje informacij v preprosto dostopni obliki. Razlike, neskladja in posebne potrebe bodo opredeljeni, zagotovljeni pa bodo tudi ustrezno usposabljanje, tehnična pomoč in smernice.
- (2) Glavna sestavna dela nadzora trga sta opredelitev in ocena tveganja. Po vsej Uniji se bodo pripravile in izvajale skupne prakse. Komisija je zavezana k spodbujanju učinkovite metode komunikacije, pripravi smernic in oblikovanju skupnega pristopa k izvajanju fizičnih pregledov dokumentov ter laboratorijskih pregledov proizvodov.
- (3) Bolj centralizirana koordinacija skupnih programov in ukrepov bo do največje možne mere povečala njihovo uporabnost, zagotovila visoko kakovost njihovih vsebin in tako izboljšala njihovo učinkovitost.
- (4) Združevanje virov, kadar je to mogoče, pomaga preprečiti podvajanje nalog in omogoča izmenjavo izkušenj in informacij. Velike količine informacij o oceni tveganj, preskusnih metodah, sprejetih popravnih ukrepih itd., ki so jih zbrali organi za nadzor trga po vsej Uniji, se zbirajo in shranjujejo v podatkovni bazi sistema za izmenjavo informacij o nadzoru trga (ICSMS), ki jo upravlja Komisija. Organi za nadzor trga ene države članice bodo lahko hitro in jasno videli, ali (in če je tako, kako) je bil poseben problem že obravnavan v drugi državi članici. Rezultati laboratorijskih preskusov bodo dostopni, tako da ne bo potrebe po ponovnih preskusih, kar bo pomenilo prihranke in zmanjšanje upravnega bremena. Uporabnost tega orodja je v celoti odvisna od hitrega, natančnega in skrbnega vnašanja informacij v podatkovno bazo, organe vseh držav članic pa se bo spodbujalo, naj prispevajo svoj del. Na voljo bodo vsa

potrebna usposabljanja in usmerjanja za zagotovitev, da se ogromen potencial tega vse večjega vira v celoti uresniči.

- (5) Stalna izmenjava mnenj med Komisijo, potrošniki, poslovnimi zainteresiranimi stranmi in nacionalnimi organi je bistvenega pomena za krepitev tega vseevropskega sodelovanja. To bo mogoče doseči brez dodatnega povečevanja že tako velikega števila vmesnikov med Unijo, državljani in podjetji.
- (6) Izboljšanje učinkovitosti mejnih kontrol varnosti zahteva okrepljeno sodelovanje med carinskimi organi in organi za nadzor trga ter uporabo sodobnih orodij za boljše ciljno usmerjanje preverjanj proizvodov, ki vstopajo na trg Unije.

Večletni načrt Unije za nadzor trga bo prinesel dejanske, otipljive koristi za izvajanje dejavnosti nadzora trga na terenu kot odziv na precejšnje zahteve sodobnega, visoko funkcionalnega notranjega trga za blago.

5. POROČILO O IZVAJANJU UREDBE (ES) ŠT. 765/2008

Poročilo, ki ga je Komisija pripravila v skladu s členom 36(2) in členom 40 Uredbe (ES) št. 765/2008, dopolnjuje sveženj ukrepov za varnost proizvodov in nadzor trga. S tem poročilom Komisija Evropski parlament in Svet obvešča o izidu njene ocene izvajanja navedene uredbe in pomenu ocene skladnosti ter dejavnosti akreditacije in nadzora trga, ki jih Unija financira. Ugotovitve, do katerih je Komisija prišla med ocenjevanjem, so pomagale opredeliti možne izboljšave in so vključene v predlagan niz novih pravil.

6. SKLEP

Cilj tega svežnja predlogov je obravnavati tri glavne cilje, in sicer več varnosti za potrošnike, manj bremen za podjetja in več sodelovanja med pristojnimi organi. Namen tega svežnja je prek boljših in ustreznih pravil zagotoviti večje zaupanje v enotni trg in tako spodbujati rast.

Ko bodo ti predlogi sprejeti in se bodo začeli izvajati, se bodo potrošniki lahko zanesli na varnejši trg za potrošniške proizvode, dobili pa bodo lahko tudi pregledne in primerljive informacije v skladu s prednostnimi točkami iz Evropske agende za potrošnike. Izvajanje svežnja bo prav tako pomenilo znatne prednosti za gospodarske subjekte, zlasti mala in srednja podjetja, ki se bodo lahko zanesli na jasna pravila in si zagotovili boljše konkurenčne pogoje na enotnem trgu. Nenazadnje bodo racionalizacija okvira za nadzor trga in izboljšane sinergije, ki bodo privedle do učinkovitejše uporabe javnih virov in odhodkov ter do boljšega izvrševanja, prinesle koristi tudi za javne organe po vsej Evropi.

Sozakonodajalci so pozvani k sprejetju dveh zakonodajnih predlogov, da se do pomladi 2014 prednostno zagotovi dogovor na ravni EU o tem ključnem ukrepu iz Akta za enotni trg II, tako kot o vseh drugih ključnih ukrepih.

S tem svežnjem zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov si Komisija prizadeva državljanom in podjetjem omogočiti, da v celoti izkoristijo enotni trg za industrijske in potrošniške proizvode ter tako prispevajo k večji rasti in zaposlovanju v Evropi.